

Inhoud

Voorwoord	9	
Inleiding: de psychiatrische bril	11	
1	Een wereld van verschil	15
	Wat is normaal?	15
	Normale verschillen	16
	Afwijkende verschijnselen	16
	Problematisch afwijkende verschijnselen	17
	Hardnekkige problematische verschijnselen	17
	Historische en culturele varianten	18
	Verschijnselen versus diagnose	19
2	Vermoeden van psychische stoornissen	21
	Intuïtie	22
	Het verhaal van de cliënt	22
	Fantasie als hulpmiddel	23
	Hersenvuncties	23
3	Kun je psychische stoornissen eenvoudig waarnemen?	25
	Bewustzijn	26
	Aandacht en concentratie	26
	Oriëntatie in tijd, plaats, persoon	26
	Waarneming	27
	Manier van waarnemen	27
	Hallucinaties	27
	Derealiserende	28
	Depersonalisatie	28

	Denken	28
	<i>Vorm van het denken</i>	28
	Tempo van het denken	28
	Coherentie in het denken	29
	Verhoogd associatief denken	29
	<i>Inhoud van het denken</i>	29
	Wanen	29
	Obsessies	30
	Overwaardige denkbeelden	30
	Gevoelstoestand	30
	Stemming	31
	Affect	31
	Overig	32
	Intelligentie (beperkingen)	32
	Geheugen	32
	Psychomotoriek	33
	Alleen voor psychiaters?	34
4	Beschrijvende kaders	35
	DSM	35
	BPRS	39
	De schijnzekerheid van de beschrijvende kaders	40
	Intermezzo: Vrees voor verlies van zelfcontrole	43
	Suïcidaliteit	43
	Bevelen van buiten	44
	Rigiditeit en angst	44
	Verslavingen	45
	Dwanghandelingen	45
	Dissociatie	46
	Zelfbeschadiging	46
	Negatieve ervaringen met seksualiteit	47
	Impasses	48
5	Ernaar vragen, je constatering uitspreken	49
	Onzeker zijn	49
	Gerichte vragen stellen	49

	Je mening geven	50
	Omgaan met reacties	50
	Weerstand	51
	Schrik	51
	Versterking negativiteit	52
	Opluchting	52
	Invoegen	53
6	Wie A zegt, moet B zeggen...	55
	Doorvragen	55
	Parkeren	56
	Verwijzen	57
	De visie van de cliënt	57
	De hulpvraag	59
7	Praten over oorzaken	61
	Bio-psychosociaal en de tijd	61
	Lichamelijke oorzaken	62
	Psychologische oorzaken	64
	Psychodynamische visie	64
	Leertheoretische visie	65
	Cognitieve visie	66
	Sociale oorzaken	68
	De nabije sociale context	68
	De bredere sociale context	69
	Steun, kracht, kwetsbaarheid, stress	71
	Resumé: het gesprek over oorzaken	72
8	Wat vraagt de cliënt eigenlijk?	73
	Symptoom en syndroom	73
	Is een syndroom een probleem?	74
	Soorten van lijden	74
	Primair lijden	75
	Secundair lijden	75
	Tertair lijden	76
	Probleem, lijden en frustratie	76
	Lijden en hulpvraag	77
	Andere problemen	78

Intermezzo: Culturele formulering	79	
Culturele identiteit van het individu	79	
Komst naar Nederland	80	
Verklaringen van de stoornis of klacht	81	
Cultuurspecifieke aandoeningen	81	
Factoren betreffende functioneren en psychosociale omgeving	82	
Culturele factoren in de relatie cliënt-hulpverlener	83	
Meerwaarde culturele formulering	84	
Resumé: wat heeft de cliënt nodig?	84	
9	Wie A zegt moet B zeggen en... C doen! Doel en aanpak	87
	Criteria doelformulering	88
	Subdoelen	90
	Meervoudige problemen	91
	Verwijzing van hulpvragen	92
	Plan van aanpak	92
	Overleg en onderhandeling	93
	Contact houden inclusief onbestemdheid	94
	Bemoeizorg	95
	Overheersende symptomen	96
10	Samenwerken tussen GGz-professionals en andere professionals	99
	Verslaving en psychiatrie: altijd GGz?	99
	Meervoudige problemen, meervoudige deskundigheid	100
	GGz-overleg zonder diagnostiek	101
	Gelijkwaardigheid	101
	Epiloog: Niet genezen, toch gelukkiger	103
	Over de auteurs	107